

conferă flexibilitate demersului educativ prin adăugarea, în orice moment, de noi mijloace sau resurse didactice.

Lectură conștientă și personalizată a programei școlare dezvoltă competențe de proiectare didactică în baza modelului centrat pe rezultate, reconstruiește oferta curriculară din perspectiva competențelor urmărite, stabilește nivelurile de complexitate ale competențelor, potrivește teme suport potrivite care susțin și asigură formarea competențelor, creează situații de învățare antrenante implicând activ clasa, stabilește criteriile de evaluare privind dobândirea competenței, permite evaluarea elevilor într-un mod obiectiv, precum și oferta educațională.

Bibliografie

1. CRISTEA, S. Dicționar de termeni pedagogici. București, 1998. Editura Didactică și Pedagogică. ISBN 973-30-5130-6
2. CUCOȘ, C. Pedagogie (ediția a III-a revăzută și adăugită). [online] Iași, 2016. [citată 29.04.2023] ISBN 9789734651566, 9734651560 Disponibil: <https://www.google.ro/books/edition/Pedagogie/wiyTDwAAQBAJ?hl=ro&gbpv=0>
3. COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (2018/C 189/01). In: Official Journal of the European Union, C 189/1, 2018) [citată 25.04.2023] Disponibil: [https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&rid=7](https://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&rid=7)
4. Metodologia privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar – planuri-cadru de învățământ și programe școlare, (aprobată prin ordinul ministrului educației naționale nr. 3593/18.06.2014).[citată 25.04.2023] Disponibil <http://www.ise.ro/metodologie-privind-elaborarea-si-aprobarea-curriculumului-scolar>
5. Planuri-cadru de învățământ pentru învățământul primar, aprobate prin OMEN nr. 3371/12.03.2013.[citată 21.04.2023] Disponibile la adresa <http://programe.ise.ro/Actuale.aspx>
6. Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC). In: Official Journal of the European Union, L 394/10, 2006, pp. 10-18.).[citată 25.04.2023] Disponibil [lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=EN](http://eurlex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=EN)
7. Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național. Document de politici educaționale, versiune de lucru, Institutul de Științe ale Educației, mai, 2016. [citată 29.04.2023] Disponibil <http://www.ise.ro/?s=document+politici%2C+mai+2016>

CZU: 821.135.1.09

IDENTITATE ȘI ALTERITATE ÎN *TAKE, IANKE ȘI CADÎR* DE V. I. POPA

Văsioiu Marcelica-Alexandrina
UPSC „Ion Creangă”

Școala Gimnazială Nr. 3 Galați, România
ORCID: 0009-0007-2281-8435

Adnotare

Introducerea în cadrul Curriculumului la Limba și literatura română pentru gimnaziu a elementelor de interculturalitate este cât se poate de benefică în contextul contemporan, iar abordarea integrată a acestora vizează dezvoltarea competențelor pentru acceptarea *imaginii Celuilalt* în comunicarea interculturală.

La clasa a VIII-a, unitatea de învățare *Cum sunt ceilalți?* are asociat ca text dramatic suport comedia *Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa. Textul reprezintă o alegere cât se poate de potrivită pentru a se analiza distincția

firească dintre *identitatea personală* și *identitatea Celuilalt*, la nivelul piesei fiind cristalizat mediul multiethnic și multicultural al unui târg de provincie din zona Moldovei în perioada interbelică.

Cuvinte-cheie: identitate, ceilalți, interculturalitate, oglindire, toleranță, iubire.

Annotation

The introduction of elements of interculturality into the Romanian Language and Literature Curriculum for secondary schools is as beneficial as possible in the contemporary context, and their integrated approach aims at developing skills for accepting the IMAGE OF OTHERS in intercultural communication.

In the 8th grade, the learning unit How are others? has associated as supporting dramatic text, the comedy *Take, Ianke and Cadâr* by Victor Ion Popa. This is a very suitable choice to analyze the natural distinction between personal identity and the identity of the other, because, at the level of the piece, the multi-ethnic and multicultural environment of a provincial fair in the area of Moldova, in the interwar period, is crystallized.

Keywords: identity, others, interculturality, mirroring, tolerance, love.

Potrivit *Programei școlare pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a*, din 2017, elementele de interculturalitate ocupă un loc distinct în cadrul conținuturilor ce sunt studiate de elevi în clasele gimnaziale, subordonându-se competenței generale 5, *Exprimarea identității culturale și lingvistice proprii în context național și internațional*. Această competență „vizează atât cultivarea dimensiunii identitare, cât și formarea de abilități de mediere și de înțelegere interculturală.”²

În acest sens, *Noi* suntem identități sau entități de sine stătătoare, purtând atributele nației (limba, religia, obiceiurile, tradițiile), dar și elemente de originalitate personală (gesturi, fapte, vestimentație etc). *Ceilalți* – (tot identități de sine stătătoare de aceeași nație cu noi sau de altă nație), cu elemente de unicitate. Atitudinea noastră față de ceilalți este una de toleranță, de acceptare.

La clasa a VIII-a, unitatea de învățare *Cum sunt ceilalți?* are asociat ca text dramatic suport comedia *Take, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa. Acesta reprezintă o alegere cât se poate de potrivită pentru a se analiza distincția firească dintre identitatea personală și identitatea *Celuilalt*, la nivelul piesei fiind cristalizat mediul multiethnic și multicultural al unui târg de provincie din zona Moldovei în perioada interbelică, generic numit Podeni. Surprinzând relațiile interetnice constructive (este vorba despre concretizarea sensului adverbului *împreună*, în detrimentul adverbului *alături*) dintre un român, un evreu și un turc, creația semnată de V. I. Popa este o piesă despre toleranță, prietenie și dragoste, valori morale pe care se dorește a le insufla și receptorilor, chiar elevi de clasa a VIII-a fiind.

Deoarece cunoașterea *Celuilalt* este supusă uneori prejudecăților, care ne împiedică să comunicăm eficient, ne-am propus să analizăm, pornind de la acest text, modul în care românii îl percep pe străin sau pe *Altul* nu numai ca posibilitate de a-l cunoaște pe *Celălalt*, ci și ca formă de cunoaștere indirectă a românului. În cazul de față, străinul este **evreul** sau **turcul**. Evreul este, după spusele lui Andrei Oișteanu „un străin cu un grad mare de reprezentativitate”, deținător al unui complex de trăsături etnopsihologice. În ceea ce privește percepția comună asupra evreilor, se poate distinge între antisemitismul motivat religios, evreul fiind acuzat de deicid, învinovățit că l-a omorât sau că a participat la uciderea lui Cristos, și antisemitismul motivat economic, care a dat naștere unor stereotipuri ale evreului - cămătar nemilos și negustor viclean.

Turcul este, în mod tradițional, construit ca imagine pe baza elementelor exotice asimilate unei civilizații străine (fes, șalvari, iatagan, moschee, harem etc.), trăsăturile sale conotate negative relevă urâtenia, cruzimea, neomenia, lașitatea.

² Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, clasele a V-a – a VIII-a, București, 2017.

Interesant este faptul că nici imaginea evreului și nici cea a turcului din comedia lui V.I. Popa nu corespunde acestor stereotipuri devenite tradiționale.

O analiză a textului dramatic din perspectivă interculturală, adaptată nivelului de înțelegere al elevului de clasa a VIII-a, care deține informații în plan interdisciplinar (din cadrul orelor de istorie, educație socială, geografie, religie sau educația plastică), în sensul unei abordări integrate a conținuturilor din cadrul Curriculumului, reliefează perfect raportul identitate/alteritate, prin prisma personajelor principale masculine eponime. Cele trei entități (NOI) sunt reprezentate prin Take, Ianke, Cadâr. *Ceilalți* sunt, pentru Take, fie de aceeași etnie cu el – Ionel (fiu), Safta (clientă), fie de altă etnie: evreu – Ianke, Ana, Ițic sau turc: Cadâr. Pentru Ianke, *ceilalți* sunt de aceeași etnie cu el – Ana (fiică), Ițic (client, potențial cuscru) sau de altă etnie – română – Take și Ionel, baba Safta, sau turcă. Cadâr este singurul personaj de etnie turcă, *ceilalți* fiind ori români, ori evrei.

Spațiul desfășurării acțiunii este reprezentat de un reper simbolic, prăvălia, care apare triplicat. Pus în context intercultural, acest spațiu poate fi asimilat ideii de schimb de valori.

Identitatea celor trei personaje se coordonează, cel puțin, în funcție de etnie, naționalitate și religie. Cele trei identități diferite, reprezentate prin creștinul Take, evreul Ianke și turcul Cadâr, pot armoniza într-un spațiu suficient pentru toți. Atmosfera ce se relevă este una tihnită, cei trei bătrâni negustori prieteni sunt loiali propriilor metehne, fixiști, iritați de apariția unor intruși precum baba Safta sau Ilie. Toți trei sunt negustori și demonstrează respect reciproc, înțelegere, ținând seama de un contract verbal stipulat inițial între părți: „*Asta ține numai Cadâr. Așa e învoiala noastră. Ce ține el, nu ținem noi.*”

Take și Ianke, românul și evreul, par să fie două identități construite în oglindă: vând aceleași produse, sunt, deci, pe picior de egalitate, printr-un acord deja statornicit, ajungând chiar până la *oglundire*, în cadrul căreia semnul *eului* vrea să-și privească adevărata esență. Același proces *al oglundirii* este valabil în cazul descendenților acestora, Ionel și Ana. Oglundirea se poate echivala, în mod cert, cu autocunoașterea. Procedul este relevant și în secvența în care se construiește decorul și se descriu casele celor doi, astfel: „*Casa lui Take și a lui Ianke sunt construite absolut la fel, numai că sunt cu totul altfel zugrăvite. De pildă, zidurile casei lui Take sunt roșii, iar tabla de pe acoperiș albă, pe când casa lui Ianke are zidurile albastre și tabla de pe acoperiș roșie. Firma lui Take, pe care-i scris doar: „La Take” e neagră cu litere galbene, iar a lui Ianke e galbenă cu litere negre.*”

Oglundirea se continuă și în planul comercial, prin obiectul de activitate al prăvăliilor: „*În mahalaua asta n-avem prăvălie decât noi doi. De la el cumpără creștinii și de la mine ovreii. Cine nu-i nici creștin, nici ovrei, cearcă de unde poate, ca zgîrcita asta de babă, ori scîrbosul cela de Ițic. Pe așa niște clienți poți să-i dai dracului, că nici noi nu sărăcim, nici dracul nu câștigă.*”

De-a lungul timpului, românii au găsit mereu căi de acceptare și de trai împreună cu ceilalți, au fost destul de toleranți cu ei, desi aceștia din urmă erau de altă religie, credeau în alte valori sau cunoșteau și altă limbă, pe aceea maternă. Deși în relațiile interumane indivizii ajung să se ciocnească de stereotipurile comunității legate de tot soiul de aspecte din viața celorlalți sau de împrejurări, la nivel individual, apar acceptarea și toleranța. Adeseori românii au stabilit relații de prietenie durabile cu oameni de alte etnii (cum se întâmplă cu cei trei negustori vecini din piesă).

În piesa lui V.I. Popa, identitatea reprezintă o particularitate de seamă a individului conștient de sine și de propria valoare, la nivelul întregului, al lumii. Discursul identitar al personajelor este, oarecum, simbolic, nu la vedere, de aceea devine substanțial.

Bibliografie

1. LASCU, G., *Imagologia literară comparată. Câteva repere teoretice și metodologice*, în *Echinoux jurnal* din 3.07.2012
2. OIȘTEANU, A. *Imaginea evreului în cultura română*. București: Humanitas, 2001, 472 p. ISBN: 973-50-0702-9.
3. POPA, V.I., *Take, Ianke și Cadâr*, București: Editura Hoffman, 2018, 124 pag, ISBN 9786064600073
4. ENCICĂ, V., *Take, Ianke și Cadâr: identități în oglindă*, Brăila: Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 252 pag, ISBN 978-606-577-325-7.

Webografie

5. ANGHELINA, Cristina: „Povești de altădată. Take, Ianke și Cadâr”, în *Agenda Liternet*, mai 2007, pe www.agendaliternet.ro, 08 aprilie 2010, 21:20;
6. CHERIM, Șeila: *Sistemul antroponimic al turcilor și al tătarilor din Dobrogea*, 2008, Constanța, pe www.univ-ovidius.ro, 2 mai 2010, 22:38;
7. GARONFIL, Antonia: „Moartea unui artist. Cronica unei pierderi”, pe www.ecultural.ro, 22 aprilie, 2010, 20:34;
8. MUNTEANU, Radu Ilarion: „Take, Ianke și Cadâr: Cronici”, în *Agenda Liternet*, octombrie 2002, pe www.agendaliternet.ro, 22 aprilie 2010, 21:51.

CZU: 37.025+398.8

TRĂSĂTURI ESTETICE ALE FOLCLORULUI MUZICAL ÎN DEZVOLTAREA PERSONALITĂȚII ELEVILOR: REACTUALIZAREA PROBLEMEI

Vieru Nicolai
UPSC „Ion Creangă”
(România)

ORCID: 0009-0004-4252-9145

Gagim Ion
UPSC „Ion Creangă”, Republica Moldova

Adnotare

Necesitatea cunoașterii valorilor muzicale ale folclorului românesc și dezvoltarea personalității elevilor prin muzica populară, devine în societatea contemporană un subiect de actualitate, în condițiile în care elevii din zilele noastre se îndepărtează tot mai mult de cultura tradițională românească și împrumută din valorile altor popoare. Această promovare a valorilor naționale este necesară în condițiile în care tendințele muzicale externe devin tot mai mult în atenția interesului pentru generația actuală de elevi.

Cuvinte cheie: folclor, estetica muzicală, sensibilitate, valori.

Annotation

The need to know the musical values of Romanian folklore and the development of the students personality through popular music, is becoming a topical topic in contemporary society, given that nowadays students are increasingly moving away from traditional Romanian culture and borrowing from traditional Romanian culture and borrowing from the values of other peoples. This promotion of national values is necessary in the condition where foreign musical trends are increasingly becoming the focus of interest for the current generation of students.

Keywords: folklore, musical aesthetics, sensitivity, values.